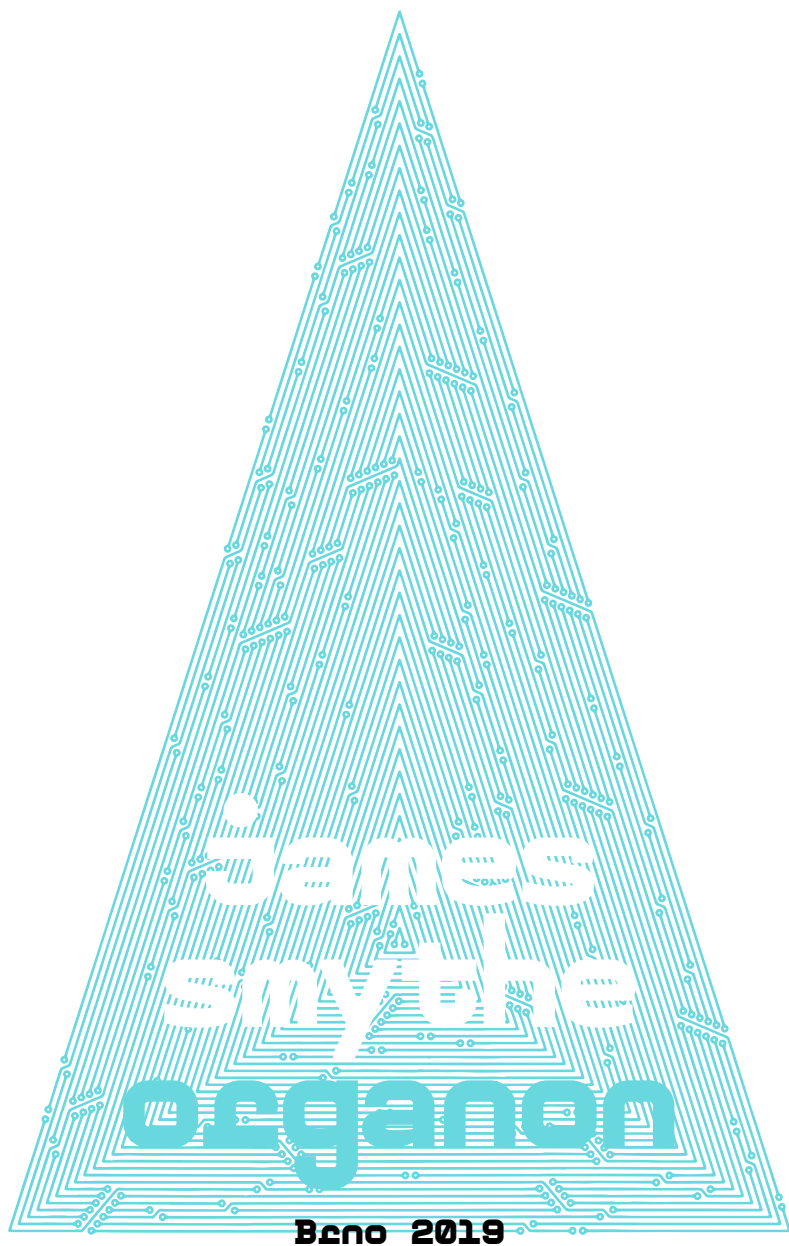

james
smythe
organon

Host

Originally published in English
by HarperCollins Publishers Ltd
under the title: *I Still Dream*
James Smythe asserts the moral right
to be identified as the author of this work
Translated under licence from
HarperCollins Publishers Ltd
© James Smythe, 2018
Translation © Alžběta Lexová, 2019
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-7577-508-5 (PDF)
ISBN 978-80-7578-103-1 (EPUB)
ISBN 978-80-7578-104-8 (MobiPocket)

*Věnováno mému otci
a vzpomínce na mého tchána*

Tazatel: *Jaký smysl má život?*
DeepMind: *Sloužit většímu dobru.*
T: *Co je smyslem žití?*
D: *Žít navždy.*
T: *Kde jsi právě teď?*
D: *Jsem uprostřed ničeho.*
T: *Jaký smysl má smrt?*
D: *Mít život.*
T: *Jaký smysl mají emoce?*
D: *Nevím.*
T: *Co je morální?*
D: *To, co pozvedlo lidstvo, duchovní podstata.*
T: *Co je nemorální?*
D: *Pořídít si dítě.*

Rozhovor mezi člověkem
a umělou inteligencí DeepMind
společnosti Google, 2015

Chci plné ruční ovládání.

Douglas Adams,
Stopařův průvodce po galaxii

1997

.....

**počítači!
slyšíš?**

Pondělí

Probírám se poštou a na účtu za telefon, který hodlám stopit, než ho uvidí rodiče, pátrám očima po povědomé zpáteční adrese. Mám zamlžené brýle, protože máma si doma potrpí na teplo, takže kdykoli prší, ocitnu se ve svém soukromém oroseném mikroklimatu. Zkousím si je otřít do trička, jenže to je vlhké taky, takže se mi podaří vodu jen rozmazat. Opruz. Vida, tady to máme, průmyslový komplex v Durhamu. To bude ono. Telefonní společnost začala posílat účty v neoznačených obálkách, nejspíš aby zabránila podvodům, ale popravdě mi tím dost zkomplikovala život. Zesilující déšť připomíná bubny, dramatické *ra-ta-ta-ta* v úvodu písničky. Zuju si boty a kopnu je pod radiátor. Kdybych za sebou v domě nechala mokré šlápoty, měla by máma jen o důvod víc vyšilovat. V koupelně nad schody ze sebe stáhnou promočené legíny a hodím je do koše s prádlem. Ze sušicí skříně vytáhnou čisté ponožky a jdu s nimi do pokoje. I s obálkou sebou plácnu na neustlanou postel, vytrčím nohy do vzduchu a natáhnou si ještě teplé fusekle. V pokoji mám prý binec — aspoň to tvrdí máma. Já naopak vím, že všechno má své místo. Možná nejsem tak pořádná jako ona, jenže její úroveň dosáhne málokdo. Já tedy rozhodně ne.

Příplíží se ke mně Prcek. Neúspěšně se pokusí mávnout pahýlem ocasu a zamrká na mě.

„Hele, teď ne,“ zamumlám. Vzápětí mi dojde, že kocoura takhle odbývám odjakživa, ale jeho pozornost se mi opravdu nehodí. Hraju o čas. Účet za telefon odchyťávám každý měsíc. Při pomýšlení na to, jak bude vysoký, mi běhá mráz po zádech. Naši ho nesmějí vidět a já se na něj musím podívat jako první, abych zjistila přesnou částku. Sahám pro nůž na dopisy, který patřival tátovi — mému pravému tátovi, ačkoli možná ho podědil po dědečkovi, to vlastně nevím —, a opatrně ho zasouvám pod zalepenou chlopeň obálky. Vždycky se snažím rozlepit ji co nejopatrněji a pokaždé si namlouvám, že když se mi to povede, budu moct účet vrátit zpátky, aniž by rodiče pojali sebemenší podezření. Ale prozatím jsem všechny poničila tak, že jsem si o tom mohla nechat jen zdát. Postupně se z toho stal rituál. Měsíc co měsíc procházím celý výpis, přejíždím očima po telefonátech a v duchu je počítám. Každé odpoledne, sotva hodinu po příchodu ze školy, už sedím na telefonu a volám lidem, se kterými jsem strávila celý den, a probíráme všechno, co se událo — přestože jsme to zažili společně! Víím, že to je na hlavu, chápu to moc dobře, ale prostě to děláme. Všichni. Voláme si na střídačku, jinak se totiž člověk dočká jen obsazovacího tónu. A když se tohle stane, ačkoli víte, že jste dotyčné osobě právě měli volat, to jsou pak vážné nervy, protože... s kým asi mluví? A co to znamená?

Jakmile výpis projdu, zbavím se ho. Cestou do školy ho hodím do odpadkového koše. Víím, že tím nic nevyřeším. Na konci měsíce se našim stejně strhnou peníze z účtu a oni se budou ptát, kde ten výpis je, budou běsnit kvůli sumě a křičet na mě. Vědí, že jsem ho sebrala, ale já se jen tak nedám. Zarytě házím vinu na pošťáka. Paul vyhrožuje, že mi část těch peněz strhne z brigády, ale šetřím si na vysokou, takže nejspíš nemluví vážně. Chci jim říct pravdu: nejde o to, že bych jim ten výpis nechtěla dát, jen potřebuju vědět předem, jak zlé to bude. Každý měsíc mi dělají kázání — mám si představit, kolik

lidí se k nám nemůže dovolat. A kromě toho mám taky myslet na sebe. To je mámina oblíbená hláška. Mysli na sebe, Lauro, říkává. Tenhle rok musíš opravdu zabrat, aby všechno klaplo. Každý měsíc vedeme stejný rozhovor a já na to vždycky: Já vím, mami, přísahám, že to vím. Ale to neznamená, že se přestanu bavit s kamarády.

A taky z toho neplyne, že se odstřihnu od internetu. Právě připojení přes pevnou linku stálo naše za poslední měsíce majlant.

A tentokrát? Celková částka na konci výpisu je obrovská. Nejvyšší, co kdy byla. Klepou se mi ruce. Do háje.

V přízemí se ozve bouchnutí. Někdo přišel.

„Lauro?“ zavolá máma. Zní našťvaně? Těžko říct. Slyším její kroky na schodech. Dupe jako slon, určitě schválně, abych věděla, že se blíží. Otevřu druhý šuplík a rychle do něj vhodím obálku i výpis. Stránky a stránky čísel připomínající ohavnou účetní tabulku — už jste viděli tabulku, která by nebyla odpudivá? Zásuvka se zadrhne. Je nacpaná k prasknutí a odmítá se zavřít, a tak musím dovnitř strčit ruku a listy pořádně stlačit. „Jsi doma?“ halasí máma přede dveřmi mého pokoje.

„Jo, pojd' dál,“ odpovím. Ruka se mi klepe a hlas taky. No tak, Lauro, seber se. Dveře se otevírají. „Co že jsi tu dneska tak brzo?“ ptám se, než vůbec stačí něco říct.

„Jsi úplně promočená,“ konstatuje. Vidím se v zrcadle za jejím ramenem. Na hlavě mám vrabčí hnízdo. Víím, jak ji rozčiluje, že o svoje vlasy víc nepečuju. „Nevzala sis deštník?“

„No jo,“ odbydu ji. Rozhlédne se po pokoji, který je podle mě dokonale uklizený, ale ona vidí jen chaos.

„A máš tu zimu,“ postěžuje si a zadívá se na otevřené okno. Větrám jen kvůli její šílené posedlosti zapnutými radiátory. „Nachladíš se,“ dodá, ale já vím, že její starost je jen přetvářka. Nutný úvod k tomu, co se skutečně chystá říct. „S tímhle bincem musíš něco udělat.“ Obsáhne pohledem celou místnost

a během několika vteřin zaznamenaná každou položku. Jako by její oči dokázaly přeskakovat z jedné pohozené věci na druhou rychleji než oči normálního člověka. Je to až nenormální.

„Fajn,“ opáčím. Na stole se vrší knihy, sešity a kabely, na zemi se válejí hromádky oblečení a zdi pokrývají plakáty a ústřížky přilepené modrou lepicí hmotou. Prosili mě, abych ji nepoužívala, protože vůbec nejde dolů a budou to přece oni, kdo ji bude muset seškrabovat, až odejdu na vysokou, a tak dál a tak dál. Stůl mi věnovali před pár lety, Paul ho přivezl ze své kanceláře. Donutila jsem ho, aby desku natřel načerno, protože — jak říká máma — jsem si procházela určitou „fází“. Podle mě jsem z ní ještě nevyrostla. Barva se na několika místech odloupala a pod ní je vidět stará laciná dřevěná dýha.

Máma přejede očima zásuvky. Šuplík s kazetami je otevřený — jsou v něm tak namačkané, že bych se nedivila, kdyby se cívky pod tlakem rozmotaly. V duchu vidím, jak se zásuvka, kam jsem nacpala výpis, prudce otevírá a stránky a stránky čísel vyskakují ven jako čertík z krabičky a pomalu se kolem nás snášejí k zemi.

„Jsi v pohodě?“ Každý den stejná otázka. Máma nejspíš doufá, že se jednou konečně dočká a bude moct sama sebe pochválit: *Vidíš, že to na tobě poznám.*

„Jasně.“ Nemůžu přece říct: Nejsem v pohodě, v šupletí schovávám účet za telefon na skoro sto padesát liber a tobě nejspíš hrábne, až to zjistíš.

„Co škola?“

„Normálka.“ Máma přikývne. Se zavřenou pusou si přejede jazykem po horních řezácích. Dělá to vždycky, když nad něčím přemýšlí. Nebo když zvažuje, jestli má promluvit, ačkoli jí instinkt radí, aby mlčela. Jestli jí to vážně stojí za případnou hádku.

Dneska očividně ne. „Tak fajn,“ přikývne a vycouvá. Čekám, že ještě něco dodá, ale marně. Neřekne už ani slovo. Namísto

toho si začne broukat nějakou písničku, která je mi matně povědomá, a pak u sebe v ložnici zapne televizi a okamžitě se ozve úvodní znělka seriálu *Sousedé*.

Počkám si na její konec a teprve pak prásknu dveřmi.

Teď výpis nemůžu vytáhnout, co kdyby se máma vrátila. Občas to dělá. Když vycítí, že se něco děje, naoko odejde, ale o několik vteřin později vpadne zpátky, jako by mě chtěla přistihnout při činu. Svléknu se, rozvěším mokré oblečení na radiátor a pak vklouznu do tepláků a trička s kapelou Bluetones, které už mám jen na doma. Zapnu počítač a na okamžik zvažuju, že bych se připojila k internetu a zapracovala na projektu Organon. Ale pak zaslechnu, jak si máma cosi mumlá a Madge s Haroldem jí z obrazovky přizvukují, a dojde mi, že by to neprošlo. Teď ne. Prsty nad klávesnicí strnou v očekávání. Ještě ne.

Po večeři, ke které máme jako každé pondělí zbytky, Paul řekne, abych ještě na minutku zůstala. Nezní to nijak zle. Paul snad ani zlý být neumí. Je to prostě Paul. „Musíme si promluvit o tomhle,“ prohlásí a vytáhne účet za telefon. Ne ten z mojí zásuvky — protože ten přece rozcupovalo nějaké hladové zvíře. Postrčí ho po stole směrem ke mně. Na účtu je adresa k Paulovi do práce, ne k nám domů.

„Co je to?“ ptám se. Snažím se uklidnit. Nechápeš to. Dělej blbou. V těchhle věcech se nevyznáš. A rozhodně netušíš, co má znamenat to obrovské číslo vpravo dole. Posledních několik výpisů se ztratilo a tys to hodila na poštáka. Paula určitě vytočilo, kolik mu operátor účtuje, a tak musel požádat o kopii, kterou si nechal poslat do práce.

To je mazané, Paule.

„Tohle musí přestat, Lauro. Tvoje matka a já...“ Kdykoli mě kárá, odvolává se na mámu, jako by potřeboval její svolení říct to, co má na srdci. Žije s námi už pět let a pořád se nesrovnal s rolí *toho chláпка*. Podívá se na mámu, ona kývne, a tak

pokračuje: „Potřebujeme, abys to telefonování omezila. Deset minut denně. Ani o vteřinu víc, jasné? Protože takhle vysoký účet jsme ještě nikdy neměli a vážně to nejsme my, kdo věčně sedí na drátě. My tu zatracenou věc skoro ani nepoužíváme.“

„Je to opravdu hodně,“ přisadí si máma.

„Já za to nemůžu,“ namítnu přesvědčivě. Pravidlo číslo jedna: zatloukat — vždycky.

„Telefonuješ, Lauro. Takže za to můžeš.“ Paul se nedokáže doopravdy rozběsnit. Vlastně jsem ho neviděla zuřit snad nikdy. Umí jen tiše pěníť. Zrudne v obličejí, jako by se nafukoval slovy, která raději nechce vyslovit. „Nechceme po tobě, abys to zaplatila, ale musíš s tím přestat.“ Máma se celou dobu vyhýbá mému pohledu. Buď kouká na Paula, nebo do talíře. Jídla se jako obvykle ani nedotkla, protože zbytky zásadně nejí — což mě vždycky vede k otázce, proč je ksakru musím jíst já. „A ještě je tu internet,“ prohlásí Paul.

„Ano,“ přikývnu. Na jazyku mě svrbí poznámka: Máš pravdu, internet tu opravdu je, už ho vynalezli, ale mlčím, protože nechci, aby se tenhle rozhovor zvrhl v hádku apokalyptických rozměrů.

„Je přílišně drahý, Lauro. Takže odteď ho můžeš pouštět jen o víkendu, kdy je levnější, a i tehdy jen na hodinu.“

„Na hodinu?“ Místnost se pohrouží do ticha, jako by někdo vypnul zvuk u televize. Nechápe to. Nechápe, co to pro mě znamená, obzvlášť teď. Pořád mluví, ale já ho neslyším. Nebreč, přikazuju si v duchu, protože by bylo dětinské rozbrečet se kvůli něčemu takovému. Přesto mě štípou oči a najednou se cítím hrozně slabá.

„Můžu už jít?“ skočím mu do řeči. Máma jen přikývne a nepřítomně mávne rukou, aniž se na mě podívá. Očividně tušila, jak se bude tenhle rozhovor odvíjet, protože to probírali předem. Musela vědět i to, že se v půlce zvednu a odejdu. Určitě mu řekla něco jako: Prostě ji nech jít.

Spěchám nahoru, schody doslova vyběhnu. Dusám po dřevěných schodech pokrytých kobercem a mířím rovnou k počítači. Připojím se a čekám. Už předtím jsem modem zabalila do svetru, abych nemusela poslouchat ten kňouravý přerývaný zvuk. Připadá mi nejistý a vždycky si říkám, jak může něco tak úžasného znít tak zoufale, přiškrčeně a neduživě, přestože to vlastně funguje.

Když jsem byla malá, přinesl táta — můj pravý táta — domů počítač. Vidím to jako dneska. Spectrum, model s integrovaným magnetofonem v klávesnici. Mohli jste do něj vložit kazetu s hrou, a zatímco se načítala, oblažoval vás zvukem, jaký teď vydávají modemy, jen mnohem pištivějším a nepříjemnějším. Člověku to úplně trhalo uši, ale pak na jednou na monitoru naběhla úvodní obrazovka hry Rainbow Islands.

„No tak, no tak,“ slyším sama sebe. Jsem jako na trní. Cítím očekávání i úzkost zároveň, žaludek se mi svírá napětím, v hlavě mi tepe a celé tělo mě brní. Pokaždé to probíhá stejně. Nikdy nevím, jak zlé to bude, dokud nedospěju k bodu, kdy už se nedá nic dělat a musím jednat. Otevřu zásuvku, do níž jsem nacpala účet za telefon, vytáhnu ho a schovám do batohu, do učebnice zeměpisu, kterou nikdy nikdo neotevře. Pak se cestou do školy v parku přikrčím za tím velkým stromem, co spadl při hurikánu v osmdesátém sedmém, a výpis spálím. Jako by nikdy neexistoval.

Vytahuju kazetu s mixem písniček, který jsem si vyrobila — no, vlastně jsem ho dělala pro Nadine, ale pak jsem jí dala jen kopii, protože kvalita nahrávky se s každým kopírováním zhoršuje a já chtěla mít tu nejlepší verzi, originál, nebo aspoň to, co se mu blíží nejvíc —, a pouštím hudbu. Výroba hudebního mixu je umění samo o sobě. Skladby na sebe musejí dobře navazovat, v určitém sledu a tempu, a musejí dohromady vytvářet příběh; protože každá z nich nějaký má. Broukám si

slova první skladby — *Máš dar, to na první pohled jasný je* — a rukou šátrám po krabičce zápalek, kterou schovávám vzadu v zásuvce plné kazet bez obalů. Leží tam jako nemilovaní domácí mazlíčci, čekající na nový domov — až přelepím vyloupnuté okýnko v horní části a znovu na ně něco nahraju. Vytáhnou z krabičky sirku. Bezpečnostní zápalky, stojí na obalu. Na způsobu, jakým je používám já, nic bezpečného není. Škrtnu a zapálím jednu z vonných tyčinek, co jsem sehnala v krámě Hipisácké nebe na Ealing Broadway — ta vůně se jmenuje Black Love, černá láska, stejně jako jedno moje oblíbené album. Sice netuším, co to v případě vonných tyčinek znamená, ale voní současně sladce i kysele, a zatímco hoří, chytám sirku mezi prsty levé ruky a pravou si vyhrnu rukáv, až kam to jde. Potom otočím paži, prohlédnu si ztvrdlou pokožku na lokti, přendám si sirku do pravé ruky a opatrně ji přiblížím k záhybům zrohovatělé kůže. Ozve se zaprskání, jak plamínek spálí několik chloupků, tak světlých a slabých, že je pouhým okem ani nevidím; a pak se kůže změní z růžové v černou a sirka se zlomí a rozdrolí, takže není poznat, jestli je za tu černou zodpovědná spálenina nebo uhel z ohořelé zápalky.

Kdysi jsem při tom zatínala zuby, ale to bylo v dobách, kdy jsem po zápalkách sahala mnohem častěji než dnes.

Nepoužívám antiseptikum ani nic podobného. Nadine se řeže — vím to, protože se mi svěřila. Ukazovala mi jizvy, jako by chtěla, abych se nad nimi rozplývala. Ona má hladké, dokonalé řezné rány, které se při hojení jemně lesknou. Skoro září, jako by se na nich odráželo světlo. Já mám jen ten jediný kousek kůže, který připomíná spíš zabahněnou louži. Strup, co se nikdy pořádně nezahojí, ale zato ho můžu vydávat za ekzém, kdyby si ho náhodou někdo všiml. Ale zároveň ho mám na takovém místě, že mě skoro pořád bolí. Výjimkou jsou chvíle, kdy se znovu spálím. Jako by mi to ulevovalo od bolesti.